

[Justitsministeren]

for et fuldstændigt eksportforbud. Man må i denne forbindelse erindre sig, at den danske våbeneksport målt efter international målestok er ubetydelig.

Konsekvensen af den tekniske udvikling med stadig mere avanceret, stadig dyrere forsvarsmateriel er, at intet vesteuropæisk land, specielt ikke et land af Danmarks størrelse, har ressourcer til selvstændigt at gennemføre udvikling af dette materiel, ligesom en økonomisk forsvarlig produktion forudsætter adgang til et større marked end det enkelte lands.

På denne baggrund har der i de senere år i stigende omfang været bestræbelser i gang for at standardisere NATO-alliancens forsvarsmateriel og for gennem fælles produktion at udnytte ressourcerne bedre. Som et eksempel på dette produktionssamarbejde inden for NATO kan nævnes F 16-projektet.

En konsekvens af de radikales forslag vil være, at det vil blive umuligt for Danmark fortsat at deltage i det skitserede samarbejde inden for NATO, der åbner mulighed for dansk medproduktion. Forslaget vil medføre en betydelig ændring i dele af vort forsvarssamarbejde med de øvrige NATO-lande, et samarbejde, der er udfoldet af skiftende regeringer på grundlag af et stort flertal i folketinget og med almindelig forståelse i befolkningen. Specielt vil det fremsatte forslag have uoverskuelige konsekvenser for de allerede aftalte NATO-projekter.

Forslaget vil endvidere få konsekvenser for det danske erhvervsliv og for beskæftigelsessituationen. Forsvarsmateriel og komponenter hertil skal normalt opfylde kvalitetskrav, der er betydelig strengere end kravene til civile projekter. Det er velkendt, at det udviklingsarbejde, der foregår, og den teknologi, der anvendes til disse formål, ofte er banebrydende inden for de civile områder. Udnyttelsen af det udviklingsarbejde og denne teknologi kan imidlertid kun finde sted ved produktion og samarbejde med virksomheder i andre lande.

Ifølge forslaget bør der endvidere foretages en ajourføring af krigsmaterielbegrebet. Efter den gældende krigsmateriellov fastsættes det ved kgl. anordning, hvad der forstås ved krigsmateriel. Krigsmaterielanordningen fra 1937 er ikke siden blevet revideret, og det må erkendes, at anordningen i sin formulering ikke er ganske tidssvarende. Dette har

dog på den anden side ikke hidtil givet anledning til afgørende vanskeligheder, idet det har vist sig muligt for justitsministeriet efter forhandling med statens våbenkontrol og forsvarsministeriet at tilpasse anordningen til den tekniske udvikling uden at gøre vold på de hensyn, der ligger bag krigsmateriellovgivningen.

Det er muligt – og det vil jeg gerne overveje – at en revision af krigsmaterielanordningen er ønskelig, også af hensyn til industrien, selv om det må forudses, at også en revideret anordning formentlig hurtig vil vise sig utidssvarende på grund af den tekniske udvikling. En sådan revision vil kunne ske administrativt i samarbejde mellem de berørte ministerier.

Efter forslaget tænkes der endvidere indført en parlamentarisk kontrol med og styring af produktionen af krigsmateriel. Kontrollen udøves i dag af statens våbenkontrol, der er underlagt justitsministeren. Efter de radikales forslag foreslås beføjelserne til våbenkontrollen, der i lovudkastet benævnes statens krigsmaterielråd, væsentligt udvidet. Jeg har specielt mærket mig, at den foreslåede udvidelse af våbenkontrollens beføjelser vil være for mig at se unødigt indgribende over for bl. a. forsvaret, hvis indkøbsdispositioner i udlandet ifølge forslaget tænkes undergivet en detaljeret kontrol, som i en række tilfælde af sikkerhedsmæssige grunde må anses for uhensigtsmæssig.

Jeg mener ikke, at der under den hidtidige administration af gældende bestemmelser har kunnet konstateres noget behov for udvidelser af våbenkontrollens beføjelser, og på visse punkter forekommer de foreslåede udvidelser urealisable. Der tænkes hermed f. eks. på lovudkastets § 12, hvorefter våbenkontrollen skal holde øje med, om der på andre virksomheder end dem, der har produktionstilladelse, drives ulovlig krigsmaterielvirksomhed. Efter gældende lov fører statens våbenkontrol alene tilsyn med de virksomheder, der har tilladelse, medens det påhviler politiet at skride ind over for ulovlig krigsmaterielproduktion.

Jeg finder endvidere ikke, at der har vist sig behov for at indføre en kontrolmulighed, der går ud over muligheden for at drage justitsministeren parlamentarisk til ansvar i folketinget. Specielt forekommer det mig uheldigt, hvis våbenkontrollen skal under-